YHTEISÖJEN TUOMIOISTUIMEN TUOMIO (ensimmäinen jaosto)

14 päivänä joulukuuta 2006 *

Asiassa C-283/05,

jossa on kyse EY 68 ja EY 234 artiklaan perustuvasta ennakkoratkaisupyynnöstä, jonka Oberster Gerichtshof (Itävalta) on esittänyt 30.6.2005 tekemällään päätöksellä, joka on saapunut yhteisöjen tuomioistuimeen 14.7.2005, saadakseen ennakkoratkaisun asiassa

ASML Netherlands BV

vastaan

Semiconductor Industry Services GmbH (SEMIS),

YHTEISÖJEN TUOMIOISTUIN (ensimmäinen jaosto),

toimien kokoonpanossa: jaoston puheenjohtaja P. Jann sekä tuomarit K. Lenaerts (esittelevä tuomari), J. N. Cunha Rodrigues, M. Ilešič ja E. Levits,

* Oikeudenkäyntikieli: saksa.

julkisasiamies: P. Léger,
kirjaaja: hallintovirkamies B. Fülöp,

ottaen huomioon kirjallisessa käsittelyssä ja 6.7.2006 pidetyssä istunnossa esitetyn,

ottaen huomioon huomautukset, jotka sille ovat esittäneet

– ASML Netherlands BV, edustajanaan Rechtsanwalt J. Leon,

– Itävallan hallitus, asiamiehenään C. Pesendorfer,

– Saksan hallitus, asiamiehenään M. Lumma,

– Alankomaiden hallitus, asiamiehinään H. G. Sevenster, C. ten Dam ja M. de Grave,

– Puolan hallitus, asiamiehenään T. Nowakowski,

– Yhdistyneen kuningaskunnan hallitus, asiamiehenään T. Harris, jota avustaa barrister K. Bacon,

– Euroopan yhteisöjen komissio, asiamiehinään A.-M. Rouchaud-Joët, W. Bogensberger ja M. Wilderspin,

kuultuaan julkisasiamiehen 28.9.2006 pidetyssä istunnossa esittämän ratkaisuehdotuksen,

on antanut seuraavan

tuomion

1 Ennakkoratkaisupyyntö koskee tuomioistuimen toimivallasta sekä tuomioiden tunnustamisesta ja täytäntöönpanosta siviili- ja kauppaoikeuden alalla 22.12.2000 annetun neuvoston asetuksen (EY) N:o 44/2001 (EYVL 2001, L 12, s. 1) 34 artiklan 2 alakohdan tulkintaa.

2 Tämä pyyntö on esitetty asiassa, jossa ovat vastakkain ASML Netherlands BV (jäljempänä ASML), joka on Veldhoveniin (Alankomaat) sijoittautunut yhtiö, ja Semiconductor Industry Services GmbH (jäljempänä SEMIS), joka on Feistritz-Drauhun (Itävalta) sijoittautunut yhtiö, ja joka koskee Rechtbank 's-Hertogenboschin (Alankomaat) antaman sellaisen yksipuolisen tuomion täytäntöönpanoa Itävallassa, jolla SEMIS velvoitetaan maksamaan ASML:lle 219 918,60 euroa korkoineen sekä korvaamaan oikeudenkäyntikulut.

Asiaa koskevat oikeussäännöt

Asetus N:o 44/2001

3 Asetuksen N:o 44/2001 26 artiklan 1 ja 2 kohdassa säädetään seuraavaa:

"1. Jos jäsenvaltiossa nostetaan kanne sellaista vastaajaa vastaan, jonka kotipaikka on toisessa jäsenvaltiossa, ja jos vastaaja ei vastaa, tuomioistuimen on omasta aloitteestaan jätettävä asia tutkimatta, jollei se ole toimivaltainen tämän asetuksen säännösten mukaan.

2. Tuomioistuimen on keskeytettävä asian käsittely, kunnes on selvitetty, että vastaajalla on ollut mahdollisuus saada haastehakemus tai muu vastaava asiakirja niin hyvissä ajoin, että hän on voinut valmistautua vastaamaan asiassa, tai että kaikkiin tätä varten tarpeellisiin toimenpiteisiin on ryhdytty."

4 Asetuksen 26 artiklan 3 kohdan mukaan oikeudenkäynti- ja muiden asiakirjojen tiedoksiannosta jäsenvaltioissa siviili- tai kauppaoikeudellisissa asioissa 29.5.2000 annetun neuvoston asetuksen (EY) N:o 1348/2000 (EYVL L 160, s. 37) 19 artiklan säännöksiä sovelletaan kyseisen 26 artiklan 2 kohdan sijasta, jos haastehakemus tai muu vastaava asiakirja oli annettava tiedoksi jäsenvaltiosta toiseen viimeksi mainitun asetuksen mukaisesti.

5 Asetuksen N:o 44/2001 33 artiklan 1 kohdan mukaan "jäsenvaltiossa annettu tuomio tunnustetaan toisissa jäsenvaltioissa ilman eri menettelyä".

6 Kyseisen asetuksen 34 artiklan 2 alakohdassa kuitenkin säädetään, että tuomiota ei tunnusteta, jos "tuomio on annettu poisjäänyttä vastaajaa vastaan eikä haastehakemusta tai vastaavaa asiakirjaa ole annettu tiedoksi vastaajalle niin hyvissä ajoin ja siten, että vastaaja olisi voinut valmistautua vastaamaan asiassa, paitsi jos vastaaja ei ole hakenut tuomioon muutosta, vaikka olisi voinut niin tehdä".

Asetus N:o 1348/2000

7 Asetuksen N:o 1348/2000 19 artiklan 1 kohdassa säädetään seuraavaa:

"Jos haaste tai vastaavanlainen asiakirja on ollut lähetettävä toiseen jäsenvaltioon tiedoksiantoa varten tämän asetuksen säännösten mukaisesti eikä vastaaja ole tullut saapuville, tuomioistuin ei saa tehdä päätöstä asiassa ennen kuin on selvitetty, että

a) asiakirja on tiedoksiannettu sillä tavalla kuin vastaanottavan jäsenvaltion lainsäädännössä säädetään siellä laadittujen asiakirjojen tiedoksiantamisesta sen alueella oleville henkilöille, tai

b) asiakirja on tosiasiallisesti toimitettu vastaajalle tai hänen asuntoonsa muulla tämän asetuksen mukaisella tavalla,

ja että kummassakin näistä tapauksista tiedoksianto tai asiakirjan toimittaminen on tapahtunut riittävän ajoissa, jotta vastaaja on voinut ryhtyä vastaamaan."

Pääasia ja ennakkoratkaisukysymykset

8 Rechtbank 's-Hertogenbosch velvoitti 16.6.2004 antamallaan yksipuolisella tuomiolla SEMISin maksamaan ASML:lle 219 918,60 euroa korkoineen sekä korvaamaan oikeudenkäyntikulut (jäljempänä yksipuolinen tuomio).

9 Ennakkoratkaisupyynnöstä ilmenee, että haaste Rechtbank 's-Hertogenboschin istuntoon, jonka päivämääräksi tämä vahvisti 19.5.2004, annettiin SEMISille tiedoksi vasta 25.5.2004 ja että yksipuolista tuomiota ei annettu SEMISille tiedoksi.

10 Yksipuolinen tuomio julistettiin ASML:n hakemuksesta täytäntöönpanokelpoiseksi Bezirksgericht Villachin, joka on Itävallan alimman oikeusasteen tuomioistuin, 20.12.2004 antamalla määräyksellä Rechtbank 's-Hertogenboschin 6.7.2004 laatiman sellaisen todistuksen perusteella, jossa yksipuolinen tuomio oli julistettu "toistaiseksi täytäntöönpanokelpoiseksi". Kyseinen tuomioistuin myös määräsi yksipuolisen tuomion pakkotäytäntöönpantavaksi.

11 Kyseisen määräyksen jäljennös annettiin SEMISille tiedoksi. Yksipuolinen tuomio ei ollut tiedoksiannon liitteenä.

12 SEMISin haettua muutosta kyseiseen määräykseen Landesgericht Klagenfurt (Itävalta) hylkäsi yksipuolisen tuomion täytäntöönpanoa koskeneen hakemuksen, koska se, että vastaaja "olisi voinut" hakea yksipuoliseen tuomioon muutosta asetuksen N:o 44/2001 34 artiklan 2 alakohdassa tarkoitetulla tavalla, edellyttää yksipuolisen tuomion tiedoksiantoa poisjääneelle vastaajalle. Kyseinen tuomioistuin

hylkäsi ASML:n väitteet, joiden mukaan asiassa oli sovellettava kyseisen 34 artiklan 2 alakohdassa tarkoitettua poikkeusta, jonka perusteella ei sovelleta tunnustamisen epäämisperustetta, koska SEMIS oli ollut tietoinen yhtäältä sitä vastaan Alankomaissa vireille pannusta menettelystä, koska haaste oli annettu tiedoksi 25.5.2004, ja toisaalta yksipuolisen tuomion olemassaolosta sen jälkeen, kun Bezirksgericht Villachin 20.12.2004 antama määräys, jossa yksipuolinen tuomio oli julistettu täytäntöönpanokelpoiseksi, oli annettu sille tiedoksi.

13 ASML:n tekemän muutoksenhaun (Revision) yhteydessä Oberster Gerichtshof toteaa, että tässä asiassa SEMIS ei saanut haastetta tai vastaavaa asiakirjaa tiedokseen riittävän aikaisin voidakseen valmistautua vastaamaan asiassa, koska haaste Rechtbank 's-Hertogenboschin istuntoon annettiin sille tiedoksi vasta istunnon pitämisen jälkeen. Ennakkoratkaisua pyytäneen tuomioistuimen mukaan tässä asiassa on siis sovellettava asetuksen N:o 44/2001 34 artiklan 2 alakohdassa säädettyä tunnustamisen ja täytäntöönpanon epäämisperustetta, paitsi jos edellytykset sille, että sovelletaan tätä perustetta koskevaa poikkeusta, täyttyvät eli jos 34 artiklan 2 alakohdan loppuosan mukaan katsotaan, että SEMIS "ei ole hakenut tuomioon muutosta, vaikka olisi voinut niin tehdä".

14 Oberster Gerichtshof on katsonut, että sen käsiteltävänä olevan asian ratkaisu edellyttää asetuksen N:o 44/2001 34 artiklan 2 alakohdan tulkintaa, ja siksi se on päättänyt lykätä asian ratkaisua ja esittää yhteisöjen tuomioistuimelle seuraavat ennakkoratkaisukysymykset:

"1) Onko – – asetuksen – – N:o 44/2001 34 artiklan 2 alakohdassa käytettyä sanamuotoa '– – paitsi jos vastaaja ei ole hakenut tuomioon muutosta, *vaikka olisi voinut niin tehdä*' tulkittava siten, että ilmaisu 'voinut niin tehdä' edellyttää tässä merkityksessä joka tapauksessa, että vastaajalle on annettu sovellettavan lainsäädännön mukaisesti tiedoksi jäljennös jäsenvaltiossa annetusta yksipuolisesta tuomiosta, jolla kanne oli hyväksytty?

2) Jos ensimmäiseen kysymykseen vastataan kieltävästi:

Onko katsottava, että vastaajan ja velallisen – – olisi jo sen perusteella, että asiassa oli annettu tiedoksi jäljennös sellaisesta hakemuksesta annetusta määräyksestä, jossa oli vaadittu Rechtbank 's-Hertogenboschin 16.6.2004 antaman yksipuolisen tuomion julistamista täytäntöönpanokelpoiseksi Itävallassa sekä pakkotäytäntöönpanon määräämistä täytäntöönpanokelpoiseksi julistetun ulkomaisen täytäntöönpanoperusteen nojalla, pitänyt selvittää se, oliko tällainen tuomio olemassa, ja tämän lisäksi myös se, oliko sen valtion, jossa tuomio on annettu, oikeusjärjestyksen mukaan (mahdollisesti) olemassa tätä varten muutoksenhakukeinoa, saadakseen tällä tavoin tiedon muutoksenhakumahdollisuudesta silloin, kun muutoksenhakumahdollisuus on olennainen edellytys sille, että asiassa voidaan soveltaa asetuksen N:o 44/2001 34 artiklassa säädettyä tunnustamisen estettä koskevaa poikkeusta?"

Ennakkoratkaisukysymysten tarkastelu

15 Ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin tiedustelee kahdella kysymyksellään, jotka on käsiteltävä yhdessä, onko asetuksen N:o 44/2001 34 artiklan 2 alakohtaa tulkittava siten, että tässä säännöksessä tarkoitettu edellytys, jonka mukaan vastaaja "olisi voinut" hakea muutosta yksipuolisena annettuun ja täytäntöönpantavaksi haettuun tuomioon, edellyttää kyseisen tuomion asianmukaista tiedoksiantoa poisjääneelle vastaajalle vai riittääkö, että viimeksi mainittu on saanut tiedon kyseisen tuomion olemassaolosta täytäntöönpanovaltiossa käytävän täytäntöönpanomenettelyn vaiheessa.

16 Tämän osalta on ensinnäkin todettava, että esitettyihin kysymyksiin ei voida vastata pelkästään asetuksen N:o 44/2001 34 artiklan 2 alakohdan sanamuodon perusteella.

17 Kyseisessä säännöksessä asetettu nimenomainen edellytys tiedoksiannosta poisjääneelle vastaajalle koskee nimittäin ainoastaan haastetta tai vastaavaa asiakirjaa eikä yksipuolista tuomiota.

18 Toiseksi on huomattava, että asetuksen N:o 44/2001 34 artiklan 2 alakohdan sanamuoto poikkeaa huomattavasti tuomioistuimen toimivallasta sekä tuomioiden täytäntöönpanosta yksityisoikeuden alalla 27.9.1968 tehdyn yleissopimuksen (EYVL 1972, L 299, s. 32) vastaavista määräyksistä, sellaisena kuin tämä yleissopimus on muutettuna Tanskan kuningaskunnan, Irlannin sekä Ison-Britannian ja Pohjois-Irlannin yhdistyneen kuningaskunnan liittymisestä kyseiseen yleissopimukseen 9.10.1978 tehdyllä yleissopimuksella (EYVL L 304, s. 1 ja muutettuna s. 77), Helleenien tasavallan liittymisestä kyseiseen yleissopimukseen 25.10.1982 tehdyllä yleissopimuksella (EYVL L 388, s. 1), Espanjan kuningaskunnan ja Portugalin tasavallan liittymisestä kyseiseen yleissopimukseen 26.5.1989 tehdyllä yleissopimuksella (EYVL L 285, s. 1) sekä Itävallan tasavallan, Suomen tasavallan ja Ruotsin kuningaskunnan liittymisestä kyseiseen yleissopimukseen 29.11.1996 tehdyllä yleissopimuksella (EYVL 1997, C 15, s. 1; jäljempänä Brysselin yleissopimus).

19 Brysselin yleissopimuksen 27 artiklan 2 kohdassa nimittäin määrätään, että tuomiota ei tunnusteta, "jos haastehakemusta tai vastaavaa asiakirjaa ei ole annettu asianmukaisesti tiedoksi vastaajalle niin hyvissä ajoin, että vastaaja olisi voinut valmistautua vastaamaan asiassa".

20 Asetuksen N:o 44/2001 34 artiklan 2 alakohdassa sitä vastoin ei välttämättä edellytetä haasteen tiedoksiannon asianmukaisuutta vaan puolustautumisoikeuksien tehokasta kunnioittamista.

21 Kyseisen 34 artiklan 2 alakohdassa säädetään poikkeuksesta sille, että tuomion tunnustaminen ja täytäntöönpano evätään, tilanteessa, jossa poisjäänyt vastaaja ei ole hakenut tuomioon muutosta, vaikka olisi voinut niin tehdä.

22 Asetuksen N:o 44/2001 34 artiklan 2 alakohtaa on siis tulkittava kyseisen asetuksen tavoitteiden ja järjestelmän valossa.

23 Ensinnäkin asetuksen tavoitteiden osalta sen johdanto-osan 2, 6, 16 ja 17 perustelukappaleesta ilmenee, että asetuksella pyritään takaamaan jäsenvaltioissa siviili- ja kauppaoikeudellisissa asioissa annettujen tuomioiden vapaa liikkuvuus yksinkertaistamalla muodollisuudet, jotta tuomiot tunnustetaan ja pannaan täytäntöön nopeasti ja yksinkertaisin menettelyin.

24 Tähän tavoitteeseen ei kuitenkaan saa pyrkiä millään tavoin heikentämällä puolustautumisoikeuksia, kuten yhteisöjen tuomioistuin on katsonut Brysselin yleissopimuksen 27 artiklan 2 kohdan osalta (ks. erityisesti asia 49/84, Debaecker ja Plouvier, tuomio 11.6.1985, Kok. 1985, s. 1779, 10 kohta; asia C-522/03, Scania Finance France, tuomio 13.10.2005, Kok. 2005, s. I-8639, 15 kohta ja asia C-3/05, Verdoliva, tuomio 16.2.2006, Kok. 2006, s. I-1579, 26 kohta).

25 Sama vaatimus ilmenee asetuksen N:o 44/2001 johdanto-osan 18 perustelukappaleesta, jonka mukaan vastaajan oikeuksien huomioon ottaminen merkitsee sitä, että vastaajan on voitava hakea tuomion täytäntöönpanokelpoisuudesta tehtyyn päätökseen muutosta kontradiktorisessa menettelyssä, jos hän katsoo, että jokin täytäntöönpanon epäämisen perusteista täyttyy.

26 Vakiintuneen oikeuskäytännön mukaan perusoikeudet nimittäin ovat erottamaton osa yleisiä oikeusperiaatteita, joiden noudattamista yhteisöjen tuomioistuin valvoo (ks. erityisesti lausunto 2/94, 28.3.1996, Kok. 1996, s. I-1759, 33 kohta). Tämän osalta yhteisöjen tuomioistuin tukeutuu jäsenvaltioiden yhteiseen valtiosääntöperinteeseen ja kansainvälisiin ihmisoikeuksien suojaa koskeviin asiakirjoihin, joiden syntyyn jäsenvaltiot ovat vaikuttaneet tai joihin ne ovat liittyneet. Ihmisoikeuksien ja perusvapauksien suojaamiseksi tehdyllä yleissopimuksella (jäljempänä Euroopan ihmisoikeussopimus) on tässä yhteydessä erityinen merkitys (ks. erityisesti asia

222/84, Johnston, tuomio 15.5.1986, Kok. 1986, s. 1651, Kok. Ep. VIII, s. 621, 18 kohta ja asia C-7/98, Krombach, tuomio 28.3.2000, Kok. 2000, s. I-1935, 25 kohta).

27 Euroopan ihmisoikeussopimuksesta ilmenee, sellaisena kuin Euroopan ihmisoikeustuomioistuin on sitä tulkinnut, että tämän sopimuksen 6 artiklassa vahvistettuun oikeudenmukaista oikeudenkäyntiä koskevaan oikeuteen perustuvat puolustautumisoikeudet edellyttävät konkreettista ja tehokasta suojaa, jolla kyetään takaamaan vastaajan oikeuksien tehokas käyttäminen (ks. Euroopan ihmisoikeustuomioistuimen tuomiot asiassa Artico v. Italia, 13.5.1980, A-sarja, nro 37, 33 kohta ja asiassa T v. Italia, 12.10.1992, A-sarja, nro 245 C, 28 kohta).

28 Kuten julkisasiamies toteaa ratkaisuehdotuksensa 105 kohdassa, Euroopan ihmisoikeustuomioistuin on myös katsonut, tosin rikosasioiden osalta, että se, että syytetty ei tiennyt muutoksenhakutuomioistuimen tuomion perusteluja sen määräajan kuluessa, joka oli asetettu muutoksen hakemiselle kassaatiotuomioistuimessa, merkitsee Euroopan ihmisoikeussopimuksen 6 artiklan 1 ja 3 kappaleen määräysten rikkomista, koska asianomaisella ei ollut mahdollisuutta hakea muutosta hyödyllisellä ja tehokkaalla tavalla (ks. Euroopan ihmisoikeustuomioistuimen tuomio asiassa Hadjianastassiou v. Kreikka, 16.12.1992, A-sarja, nro 252, 29–37 kohta).

29 Toiseksi on todettava asetuksella N:o 44/2001 perustetusta tuomioiden tunnustamista ja täytäntöönpanoa koskevasta järjestelmästä, kuten julkisasiamieskin teki ratkaisuehdotuksensa 112 kohdassa, että poisjääneen vastaajan oikeuksien kunnioittaminen taataan kaksinkertaisella valvonnalla.

30 Tuomiovaltiossa alun perin käytävän menettelyn osalta asetuksen N:o 44/2001 26 artiklan 2 kohtaa yhdessä asetuksen N:o 1348/2000 19 artiklan 1 kohdan kanssa sovellettaessa ilmenee, että tuomioistuimen, jossa asia on pantu vireille, on keskeytettävä asian käsittely, kunnes on selvitetty, että poisjääneellä vastaajalla on ollut mahdollisuus saada haaste tai muu vastaava asiakirja niin hyvissä ajoin, että hän on voinut valmistautua vastaamaan asiassa, tai että kaikkiin tätä varten tarpeellisiin toimenpiteisiin on ryhdytty.

31 Täytäntöönpanovaltiossa käytävästä tuomion tunnustamista ja täytäntöönpanoa koskevasta menettelystä on huomattava, että jos vastaaja hakee muutosta tuomiovaltiossa annetun tuomion täytäntöönpanokelpoiseksi julistamista koskevaan päätökseen, tästä muutoksenhausta lausuva tuomioistuin voi joutua tutkimaan asetuksen N:o 44/2001 34 artiklan 2 alakohdassa tarkoitetun kaltaisen perusteen, joka koskee tunnustamisen tai täytäntöönpanon epäämistä.

32 Näiden seikkojen valossa on selvitettävä, että kun yksipuolista tuomiota ei ole annettu tiedoksi henkilölle, jota vastaan tämän tuomion täytäntöönpanoa haetaan, riittääkö pelkästään se, että kyseinen henkilö on täytäntöönpanomenettelyn vaiheessa tietoinen kyseisen tuomion olemassaolosta, sen toteamiseen, että henkilö olisi voinut hakea kyseiseen tuomioon muutosta asetuksen N:o 44/2001 34 artiklan 2 alakohdassa tarkoitetulla tavalla.

33 Pääasiassa on riidatonta, että yksipuolista tuomiota ei annettu poisjääneelle vastaajalle tiedoksi, joten tämä ei tuntenut kyseisen tuomion sisältöä.

34 Kuten Itävallan, Saksan, Alankomaiden ja Puolan hallitukset sekä Euroopan yhteisöjen komissio ovat yhteisöjen tuomioistuimessa esittämissään huomautuksissa perustellusti korostaneet, tuomioon voidaan hakea muutosta vain, jos muutoksen hakijalla on ollut mahdollisuus tuntea tuomion sisältö, koska muutoksenhakuun ei riitä pelkkä tieto tuomion olemassaolosta.

35 Vastaajalla nimittäin on mahdollisuus tämän tuomion 27 ja 28 kohdassa mainitussa oikeuskäytännössä tarkoitettuun oikeuksiensa puolustamisen mahdollistavaan tehokkaaseen muutoksenhakuun ainoastaan, mikäli hän voi tutustua yksipuolisen tuomion perusteluihin voidakseen sitten riitauttaa ne tehokkaasti.

36 Tästä seuraa, että ainoastaan sen avulla, että poisjäänyt vastaaja tuntee yksipuolisen tuomion sisällön, voidaan varmistaa puolustautumisoikeuksien ja niiden tehokkaan käytön kunnioittamista koskevien vaatimusten mukaisesti, että tällä vastaajalla on ollut asetuksen N:o 44/2001 34 artiklan 2 alakohdassa tarkoitettu mahdollisuus hakea kyseiseen tuomioon muutosta tuomiovaltion tuomioistuimessa.

37 Tällainen päätelmä ei ole omiaan kyseenalaistamaan niiden muutosten tehokasta vaikutusta, jotka asetuksen N:o 44/2001 34 artiklan 2 alakohdassa tehdään Brysselin yleissopimuksen 27 artiklan 2 kohdan vastaaviin määräyksiin.

38 Kuten nimittäin julkisasiamies toteaa ratkaisuehdotuksensa 58 ja 60 kohdassa, asetuksen N:o 44/2001 34 artiklan 2 alakohdan tarkoituksena on erityisesti estää poisjäänyttä vastaajaa odottamasta täytäntöönpanovaltiossa käytävää tunnustamis- ja täytäntöönpanomenettelyä vedotakseen puolustautumisoikeuksiensa loukkaamiseen, kun tällä vastaajalla on ollut mahdollisuus puolustaa oikeuksiaan hakemalla kyseessä olevaan tuomioon muutosta tuomiovaltiossa.

39 Asetuksen N:o 44/2001 34 artiklan 2 alakohta ei kuitenkaan merkitse sitä, että vastaajan olisi oikeuksiensa puolustamisessa ryhdyttävä tavanomaisen huolellisuuden ylittäviin muihin toimiin, esimerkiksi niin, että hänen olisi itse otettava selvää toisessa jäsenvaltiossa annetun tuomion sisällöstä.

40 Jotta siis voitaisiin katsoa, että poisjäänyt vastaaja olisi voinut hakea itseään vastaan annettuun yksipuoliseen tuomioon muutosta asetuksen N:o 44/2001 34 artiklan 2 alakohdassa tarkoitetulla tavalla, hänen on pitänyt saada tietoonsa tämän tuomion sisältö, mikä edellyttää sitä, että tuomio on annettu hänelle tiedoksi.

41 On kuitenkin täsmennettävä, kuten Itävallan, Saksan ja Yhdistyneen kuningaskunnan hallitukset ovat todenneet yhteisöjen tuomioistuimessa esittämissään huomautuksissa, että yksipuolisen tuomion asianmukainen tiedoksianto, eli kaikkien sovellettavien menettelymääräysten noudattaminen, ei ole välttämätön edellytys sille, että vastaajalla voitaisiin katsoa olleen mahdollisuus hakea muutosta.

42 Kuten julkisasiamies toteaa ratkaisuehdotuksensa 65 kohdassa, asetuksen N:o 44/2001 34 artiklan 2 alakohta johtaa tämän osalta siihen, että haasteen ja yksipuolisen tuomion välille syntyy yhteys.

43 Haasteen tiedoksianto ja yksipuolisen tuomion tiedoksianto niin hyvissä ajoin ja siten, että vastaaja voi puolustautua, antavat nimittäin vastaajalle samassa määrin mahdollisuuden huolehtia oikeuksiensa kunnioittamisesta tuomiovaltion tuomioistuimessa.

44 Asetuksen N:o 44/2001 rakenne ei siis edellytä, että yksipuolisen tuomion tiedoksiannolle asetettaisiin tiukempia edellytyksiä kuin ne, joista kyseisen asetuksen 34 artiklan 2 alakohdassa säädetään haasteen tiedoksiannon osalta.

45 Haasteen tai vastaavan asiakirjan osalta asetuksen N:o 44/2001 34 artiklan 2 alakohdassa poistetaan Brysselin yleissopimuksen 27 artiklan 2 kohdassa määrätty, muodollista sääntöjenmukaisuutta koskeva välttämätön edellytys, kuten tämän tuomion 20 kohdassa palautetaan mieleen.

46 Kyseisessä säännöksessä säädetty edellytys, jolla jätetään soveltamatta perustetta, jolla evätään tunnustaminen ja täytäntöönpano, ei siis välttämättä ole tiedoksianto, joka on kaikilta osin asianmukainen, mutta edellytyksenä on vähintäänkin tuomion sisällön tunteminen niin hyvissä ajoin, että voidaan puolustautua.

47 Kuten julkisasiamies toteaa ratkaisuehdotuksensa 69 kohdassa, menettelymääräysten, jotka tämän tiedoksiannon on täytettävä, on siis oltava rinnastettavissa niihin vaatimuksiin, joista yhteisön lainsäätäjä on säätänyt asetuksen N:o 44/2001 34 artiklan 2 alakohdassa haasteen osalta, joten pelkän menettelyvirheen, jolla ei loukata puolustautumisoikeuksia, perusteella ei voida jättää soveltamatta poikkeusta, jonka perusteella ei sovelleta tunnustamisen tai täytäntöönpanon epäämisperustetta.

48 Jotta siis voitaisiin katsoa, että vastaaja "olisi voinut" hakea itseään vastaan annettuun yksipuoliseen tuomioon muutosta asetuksen N:o 44/2001 34 artiklan 2 alakohdassa tarkoitetulla tavalla, hänen on pitänyt saada tietoonsa tämän tuomion sisältö siten, että hän on voinut hyvissä ajoin puolustaa oikeuksiaan tehokkaasti tuomiovaltion tuomioistuimessa.

49 Esitettyihin kysymyksiin on vastattava kaiken edellä esitetyn perusteella, että asetuksen N:o 44/2001 34 artiklan 2 alakohtaa on tulkittava siten, että vastaaja "olisi voinut" hakea itseään vastaan annettuun yksipuoliseen tuomioon muutosta vain, mikäli hän on tosiasiallisesti saanut tiedon tämän tuomion sisällöstä niin hyvissä ajoin tehdyn tiedoksiannon välityksellä, että hän voi valmistautua vastaamaan asiassa tuomiovaltion tuomioistuimessa.

Oikeudenkäyntikulut

50 Pääasian asianosaisten osalta asian käsittely yhteisöjen tuomioistuimessa on välivaihe kansallisessa tuomioistuimessa vireillä olevan asian käsittelyssä, minkä vuoksi kansallisen tuomioistuimen asiana on päättää oikeudenkäyntikulujen korvaamisesta. Oikeudenkäyntikuluja, jotka ovat aiheutuneet muille kuin näille asianosaisille huomautusten esittämisestä yhteisöjen tuomioistuimelle, ei voida määrätä korvattaviksi.

Näillä perusteilla yhteisöjen tuomioistuin (ensimmäinen jaosto) on ratkaissut asian seuraavasti:

Tuomioistuimen toimivallasta sekä tuomioiden tunnustamisesta ja täytäntöönpanosta siviili- ja kauppaoikeuden alalla 22.12.2000 annetun neuvoston asetuksen (EY) N:o 44/2001 34 artiklan 2 alakohtaa on tulkittava siten, että vastaaja "olisi voinut" hakea itseään vastaan annettuun yksipuoliseen tuomioon muutosta vain, mikäli hän on tosiasiallisesti saanut tiedon tämän tuomion sisällöstä niin hyvissä ajoin tehdyn tiedoksiannon välityksellä, että hän voi valmistautua vastaamaan asiassa tuomiovaltion tuomioistuimessa.

Allekirjoitukset